

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Paliec mežā!

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

"Latvijas valsts meži" jau brīdināja:

NEMĒSLO MEŽĀ!
PAR CŪKU PĀRVĒRTĪSIES!

Vai esi iedomājies – kā tas būtu, ja ierastā dzīve sagrūtu un nāktos pašauties tikai uz saviem spēkiem? Nebūtu pilsētu, lielākā daļa cilvēku dzīvotu laukos, visu dzīvei nepieciešamo izaudzētu paši vai ievāktu dabā? Vai tu prastu izdzīvot? “Kādēļ?” – vairākums nosprauslātu. Bet āra dzīves mīļotājs, skautu vadītājs Nils Klints labprāt izbauda, kā tas ir – dzīvot ārā. Izrādās, tikai retais jauniešis mūsdienās prot piešķilt sērkokociņu, kur nu vēl iekurt ugunsgrābi. Bezbailīgajiem dabas atklājējiem noteikti noderēs Nila sniegtie padomi, kā nezaudēt orientierus mežā un veiksmīgi sagaidīt palīgus, ja esi apmaldījies. Viņa pirmais ieteikums – piespīties pie koka, līdz atgūsti mieru.

Lai nakšņotu mežā, nav jālūko īpašs iemesls. Un nevajag arī smagu mugursomu plecos, kurā ietilptu savvaļas izdīvošanas komplekts. Pietiks ar ceļotāju iecienīto hamaku jeb guļamtiķli. Aktīvās atpūtas cienītāja Anda Sproģe-Vāvere ierāda, cik ērta un romantiska var būt nakts miljons zvaigžņu viesnīcā zem skaidrām debesīm.

Vai dabā var muzicēt? Komponists Jānis Lūsēns uzskata, ka ne, jo mūzikas instrumentiem nepatīk temperatūras maiņas vakaros un valgums. Bet iedvesmu dabā gan var sasmelties tik daudz, ka komponists pošas pārcelties uz dzīvi mežā.

Andrejs Ērglis,

kardiologs

Mēs varam būt patiesi laimīgi – mežu Latvijā ir daudz! Mežs ir vieta, kur smelties spēku, prieku, mieru. Es aicinu doties mežā iegūt fizisko un garīgo veselību, iegūt to sajūtu, kas katram personīgi ir svarīga. Saule, koki un skābeklis ir tieši tas, kas nepieciešams veiksmīgai cīņai ar slimībām.

Noderīgi:

Idejas atpūtai dabā atrodamas arī tīmeklī:
www.mammadaba.lv/objekti/aktivitates

Čivini: @mammadaba

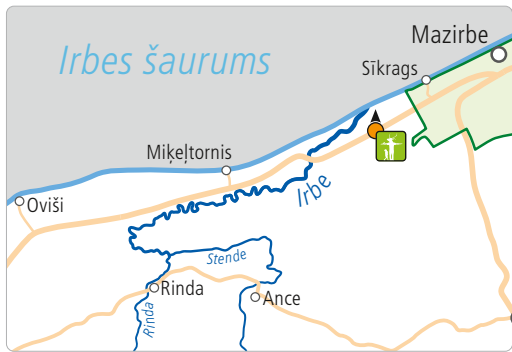

Ar laivu pa Irbi līdz Dižjūrai

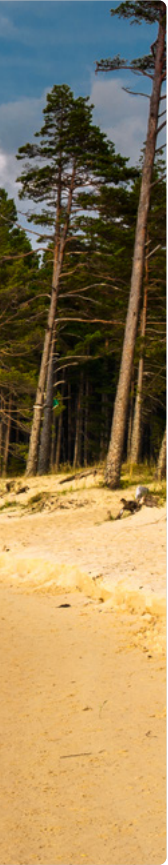
Rīga – 178 km
Liepāja – 169 km

Rinda – Rindas Lāči – Irbene –
Miķeļtornis – Rojnīki – Irbes ieteka jūrā

57°38'28.3"N 22°08'34.4"E

Irbe ir lielākā Ziemeļkurzemes upe, kas plūst cauri senajām lībiešu zemēm. Pirms gadiem simts pa Irbi pludināja baļķus no lielajiem Ances mežiem uz šaursliežu dzelzceļa staciju Lielirbē vai kuģīti jūrā. Irbe devusi vārdu Lielirbes ciemam, kas izveidojies upes grīvā un 20. gadsimta 30. gados bija viens no lielākajiem miestiem Ziemeļkurzemes piekrastē. Pēc kara, deportācijām un padomju militāro bāžu ierīkošanas pāri palikušas vien dažas mājas. Mūsdienās lielākais ciems ir Mazirbe, kas atrodas aptuveni 30 km no Lielirbes.

Laivot pa Irbi Ziemeļkurzemē ir tikpat populāri kā pa Gauju Vidzemē. Tiem, kuri uzsāk laivojumu Rindas ciemā, no Puzes ezera iztekošā līkumotā Rindas upe sagādājusi labu straumi, kas nes laiviņu cauri melnalkšņu tuneļiem. Pēc 5 km tā satiekas ar Stendi, kas mērojusi 100 km no Mazstendes, Dižstendes un Pastendes, bet ciemam, kuru sauc par Stendi, cauri nemaz netek. Kur Rinda savienojas ar Stendi, sākas Irbe, šai upei līdz jūrai vēl 32 km līkumota tecējuma. Te krūmiem apaugušie krasti kļūst skrajāki un upe tek cauri priežu mežiem. Košākais zaļums vērojams vecupēs un lielākos līkumos jeb meandros. Pēc aptuveni 4 km ir Lāžu tilta balsti, te ir iemesls izkāpt no laivas un aiziet līdz 500 m attāļajam Ventspils Radioastronomijas centram Irbenē.

Aiz Lāžu tilta Irbe tek paralēli jūrai. Labais krasts ir purvaināks un zemāks, bet kreisā krasta līkumu ārmalās slejas smilšu kāpas. Apmēram 25 km no Irbes sākuma upē pamanīsi lielu, kokiem noaugušu salu, šeit beidzas kāpu posms un 3 km līdz Ventspils–Kolkas šosejas tiltam Irbes krasti ir lapu kokiem apauguši, līdzīgi kā Gaujā. Daudzi laivotāji pie tilta savu ceļojumu beidz, bet īstie skaisto skatu eksperti noairē līdz jūrai. Upe ir sekla un plata, straume mierīga. Pāri upei vietām novilkta virve nēģu murdu likšanai. Virs mazbānīša tilta vecajiem pāļiem karājas trošu tiltiņš, tik apskretis, ka tikai paši drosmīgākie uzdrošinās pa to šķērsot upi. No šīs vietas kreisajā krastā sākas Ovišu dabas liegums: no 1. maija līdz 1. septembrim te aizliegts staigāt un traucēt reto sugu dzīvi.

Laivotāju iecienīto upju krastos ir vairākas ūdens tūristu apmetnes. Daļu no tām uztur pašvaldība, bet daļu – AS “Latvijas valsts meži”.

Mežs mums palīdz būt veseliem. Japāņu zinātnieki ir pierādījuši, ka līdz ar pastaigu mežā cilvēka organismā palielinās limfocītu šūnu skaits, kas palīdz organismam cīnīties ar vīrusiem un audzējiem. Mežs sniedz arī mieru. Pateicoties terpēnam, kas atrodams skujās, mūsu organismā mazinās stresa hormons – kortizols. Tas mūs padara izturīgākus palielinātas psihoemocionālās spriedzes laikā.

Ilze Aizsilniece, ģimenes ārste, Latvijas ārstu biedrības vadītāja

Augstāk par zemi

Anda Sproģe-Vāvere,

LVM komunikācijas speciāliste

“Pārgājienos un izbraukumos pie dabas dodos jau no bērnības, vecāki daudz ceļoja, šķērslis nebija ne gaidību laiks, ne mūsu zīdaiņu vecums, ņēma mūs visur līdzī. Prieks, ka pieaugot, nu jau ar saviem bērniem, turpinām šo. Atšķirība tik tā, ka brezenta telts vietā izvēlamies daudz ērtākos guļamtīklus. Ar tiem nav ierobežojumu palikšanas vietās, kā tas nereti ir teltīm, arī nesamais mazāks un vieglāks.”

Vilinājums doties mežā, kur citu tūristu satikšana ir teju neiespējama, kur var saklausīt vēju lapu čaboņā un savu elpu meža klusumā – tas vilina daudzus ceļotājus. Pirms doties jaunā piedzīvojumā, aizrautīgā ceļotāja Anda Sproģe-Vāvere plecā uzmet vien nelielu mugursomu, kurā rodams viss nepieciešamais. Tik vien? Kur lielā mugursoma un telts, guļammaiss un biežais matracis, lai saknes neduras mugurā? Līdzī ir divu dūru lieluma vīstoklis ar moskītu tīklu, ap puskilogramu vieglais guļamtīkls jeb hamaks un sarullēts matracītis, kas atritināts pats piepūšas. Ir arī guļammaiss – ceļotājs, kas pabijis pat Nepālā.

Anda aši novērtē kokus, izvelk no iepakojuma izpletņu auduma šūpuļtīklu un stingri nostiepj guļamo starp diviem stumbriem. Tikmēr līdzpaņemtais matracītis jau pats piepūties, to ieliek hamakā, un varu izmēģināt, kā tas ir – gulēt ārā. Guļu, liegī šūpojos un raugos koku vainagos. Naktī tā būtu miljons zvaigžņu viesnīca! Te arī pazūd mīti par izliekušos muguru guļot, jo ir ērti un patīkami. Redzams arī, ka kokiem tīkls neskādē, ražotāji ir padomājuši par to, lai pēc noņemšanas nepaliktu ne mazākās pēdas par to, ka kāds te ir mitinājies. Guļamtīkla iespējas ir neierobežotas, vajag tikai divus gana izturīgus kokus, kas aug trīs četru metru attālumā. Ja gaidāms lietus, virs guļamvietas var iekārt jumtiņu. Anda stāsta, ka, ciemojoties pie draugiem, vairs neprasa naktsmājas, jo viņai vienmēr ir līdzī viss jaukai nakšņošanai laukā: divvietīgs guļamtīkls sev un vīram, bet bērniem – vienvietīgie. Viesnīca ģimenei itetilpst vienā mugursomā!

Lielākā daļa interesentu, kuri pamēģinājuši ierausties šūpuļtīklā, vēlāk jau paši tādu iegādājušies, lai nakšņotu kāpās pie jūras, purvā, virs stāva smilšakmeņu atseguma – visur, kur tik vien ienāk prātā un dabas aizsardzības vai privātīpašuma dēļ nav liegts. Guļamtīkls un foto soma – šāds duets patīk dabas fotogrāfiem. Tiem, kuri dodas garos pārgājienos un vēlas pa ceļam atlaisties – lūdz! Iekar kokos hamaku, atpūties un soļo tālāk! Te nav nez vecuma, nez svara ierobežojumu.

Nav nekā skaistāka par netraucētu cilvēka un dabas satikšanos: kokos iekārts guļamtīkls, apkārtne rotāta ar karodziņu un saulesgaismā uzlādētu lampiņu virtenēm, uz gāzes degļa pagatavota maltīte, uzvārīts ūdens tējai vai kafijai – ideāli! Ūdeni dzeršanai var iepildīt ērtā silikona maisā, kas pēc iztukšošanas salokāms un neaizņem vietu – tūristu veikalos ir neiedomājami plašs klāsts ar lietām, kas āra dzīvi padara ērtu. Otrā rītā visu jānovāc, lai nepaliek nevēlamu liecību par to, ka te bijuši cilvēki. Mežs turpinās dzīvot savu pašpietiekamo dzīvi un ar prieku sagaidīs nākamās dabas baudītājus.

Nils Klints,

āra dzīves cienītājs, skautu vadītājs

Kurš gan, pošoties doties ogās vai sēnēs, pieļauj iespēju, ka varētu apmaldīties? Visi citi – varbūt, bet ne es! Taču dzīvē var rasties situācija, kad telefons izlādējies vai nav tīkla pārklājuma, bet tu pats ar groziņu rokās mežā, kad diena apmākusies un nevar saprast, kur saule. Vairs nezini, uz kuru pusi mājas, kur biedri, uz kuras stigas atstāji automašīnu... Ko darīt?

Ielāgo!

Pirms doties mežā, noteikti informē kādu, kurp dodies un kad plāno atgriezties! Uzlādē telefonu un ņem līdzi papildu ātrējo bateriju jeb *power bank*. Vienmēr, ejot dabā, ņem līdzi šķiltavas, iesaiņotus sērkokciņus, nazi, pilnu ūdens pudeli, šokolādi vai cukurgraudus.

A-ū, esmu apmaldījies!

Visbiežāk ceļotājs spēj orientēties dabā un atrast atpakaļceļu no meža, bet gadās arī citādi. Ko darīt?

- *Vispirms nomierinies, piespiedies kokam un atgūsti vienmērīgu elpošanu!*
- *Izdomā rīcības plānu un nedzīvo ilūzijās, ka tūlīt atlidos supervaronis un tevi izvedīs uz ceļa.*
- *Mēģini zvanīt 112 un dot aptuvenas norādes par vietu, kur atrodi.*

Kā pazudušo tevi meklēs gan uz sauszemes, gan ar dronu no debesīm. Gādā, lai tevi var pamanīt! Noderēs kaut kas košs, lai var saskaņot no augšas, un kaut kas atstarojošs acu augstumā, ja meklēs naktī ar gaismām. Radi troksni veidā, kas tevi nenogurdina: labāk sist kociņus, nevis kļūst!

Ja tuvojas nakts, laikus parūpējies par nakšņošanas vietu. Veido nojumi no tā, kas atrodams dabā, lai būtu pasargāts no lietus un vēja. Pils nav jābūvē, bet maza aizvēja vietīna gan. Atrodi koku, pie kura taisīsi nojumi. Novērtē, vai apkārtējie koki ir droši un tajos nav bīstamu zaru, kas varētu vējā lūzt. Uz zemes saliec egļu zarus apmēram 40 cm biezā slānī. Jumtam – dažus slīpus kokus un pāri tiem egļu zarus.

Ja neesi paņēmis līdzi sērkokciņus vai šķiltavas, nezaudē enerģiju, mēģinot iegūt uguni, berzējot kociņus. Iesācējam gan tas padodas visai reti.

Neatstāj mežā savas pēdas! Ko atnesi, to aiznes!

Slāpst un bads arī klāt

Latvijā ir daudz avotu, no kuriem var padzerties. Ja atrodi tikai tērcīti, izroc bedrīti, pagaidi, kamēr ūdens kļūst dzidrs un tad pasmel. Senāk ūdeni attīrīja ar kalmju sakneņiem. Ja atrodi tos, vari izmantot. Vasarā slāpju remdēšanai var noderēt ogas, bet ņem tikai tās, kuras pazīsti.

Ugunskurā var gatavot zivis, arī gliemenes, vīngliemežus, sienāžus un pat sliekas. Ja atrodi kādu bundžu, iekar to virs uguns un vāri, ko vēlies. Auklu var sapīt no kārklu vai liepu mizām.

Rudeņos mežā ir ogas, rieksti un sēnes. Pavasaros var ēst pumpurus, egļu jaunus dzinumus, strausparāžu galiņus, lakšus un zaļskābenes.

Tēju klāsts dabā ir unikāls: ikviens taču atpazīst kaut avenājus, no tiem var vārīt tēju jebkurā gadalaikā!

Ik gadu atkritumu daudzums mežā pieaug. Esi atbildīgs – neatstāj mežā savas pēdas un savāc aiz sevis atkritumus: ko uz mežu atnesi, to aiznes!

Piesardzīga mežā gājēja komplekts

- Daudzfunkciju nazis, sērkociņi un ūdens pudele.
- Atstarojoša lente, dezinfekcijas līdzeklis, mitrās un parastās salvetes, diegs un adata.
- Ūdensizturīga papīra bločiņš un zīmulis. Lielais flomasters.
- Uzlādēta ārējā baterija un vads telefona uzlādēšanai.
- Plānas plēves pončo, folijas sega, oranžs maisveida palags.
- Ģaismas kociņš, kas spīd 24 stundas.
- Saldumi vai cukurgraudi enerģijai.

Kā iekurināt ugunsroku

Nils stāsta, ka mūsdienās tikai retais bērns vai jaunietis prot uzšķilt sērkociņu, kur nu vēl iekurināt ugunsroku. Tas ir pirmais, kas jāapgūst, uzsākot āra dzīves apmācības.

1. Vispirms jāogatavo iekurs: vislabākā ir bērza tāss, kas deg arī mitra. Labi deg arī sausi egļu zariņi, kuru mežā parasti netrūkst. No skuju koku stumbriem var nolupināt sveķus. Labi iekuri ir sausi, sasveķojuši priežu skali, bet tos var iegūt tikai tad, ja līdzī ir nazis.
2. Izvēlies ugunsroka vietu. Aizliegts kurināt uguni kūdrainā zemsedzē, tā var izcelties ugunsgrēks, kas būs jādzēs nedēļām ilgi. Izvēlies skraju vietu un paskaties uz augšu – vai koku zari nav pārāk zemu. Noņem sūnas un noliec vairāku metru attālumā, tās saliksi atpakaļ, kad ugunsroka vieta būs atdzisusi.
3. Novērtē, no kuras puses pūš vējš, un sāc kurināšanu, pagriežot tam muguru. Ar uguns salamandrām vajag runāties, un tas nav joks!
4. Ugunsroku veido no smalkākiem materiāliem uz resnākiem: sāc ar tāsīm, tad čagani saliec egļu zariņus, tad tievākās pagalītes un tad jau var likt resnākus stumbrus.
5. Pusi iekuru atstāj rezervei, lai vari nekavējoties piemest vēl, ja nu liesmiņas apdziest.
6. Nekad neliec sērkociņus zemē, bet uzreiz kabatā vai somā. Citādi tie kļūs mikli un vēlāk neaizdegies.
7. Par ugunsroku visu laiku ir jā rūpējas: jāpapildina malka, jāpārvieto uz vidu sprunguļu gali, kas nav sadeguši malās.
8. Kad ugunsroka izdedzis, kārtīgi to nodzēs, aplejot ar ūdeni, lai zeme nav karsta, un tad noslēp šo vietu, saliekot atpakaļ sūnas, kuras atliki malā.

Piedzīvojums Tērvetē

Latvijas valsts mežu

dabas parks Tērvetē

"Tērvetes sils", Tērvetes pagasts, Tērvetes novads

☎ 63726212, 28309394 @ tervete@lvm.lv

Seko: Draudzējies:

Rīga – 80 km
Ventspils – 181 km
Jēkabpils – 197 km

Parks atvērts katru dienu,
kases darba laiks no plkst. 9 līdz 17

56°29'14.6"N 23°22'23.6"E

Lai cik nežēlīgs būtu režīms, pasakām vajag ticēt – visticamāk, tieši tā drūmajos padomju laikos domāja Latvijas mežkopji, kas strādāja Zemgales gleznainākajā vietā – Tērvetē. Un 1967. gadā dziedinošā priežu mežā, tolaik lielākajā LPSR aizsargājamajā dabas teritorijā – Kalnmuižas silā – sāka veidot parku, kur izvietoja Krišjāņa Kugras veidotās koka skulptūras. Interesanti, ka tieši Annas Brigaderes iemīļotais Kalnmuižas sils padomju republikā pirmais tika dokumentos ierakstīts kā aizsargājamā dabas teritorija.

Retajā ģimenes albumā neatrastos bildes: “Es un Lutausis”, “Mēs ar bērniem Tērvetē” un “Es ar mazbērniem Rūķīšu pilsētiņā”. LVM dabas parka Tērvetē apsaimniekotājs AS “Latvijas valsts meži” uz priekšgājēju lauriem nelaiskojas, bet nemitīgi paplašina piedāvājumu visām paaudzēm. Ne velti šī ir ģimenei draudzīgākā tūrisma vieta Latvijā, kas 2009. gadā atzīta par Eiropā izcilāko tūrisma galamērķi. Pirms sešiem gadiem dabas parkā tika svinīgi sveikts tā gada simttūkstošais apmeklētājs, bet nu sasniegta nākamā virsotne – apmeklētāju skaits gadā pašreiz sasniedz teju 160 tūkstošus.

Kamēr ausis Rūķu sētā klausās Rūķu māmiņas stāstos un mute atbild uz jautājumiem, rokas veido kādu rotu no dabas materiāliem vai Rūķu tēta vadībā naglo un mācās kokapstrādes darbus. Dzīvošanās rūķu pilsētiņā atbrīvo iztēli, bet uzkāpšana skatu tornī atklāj, kā Zemgales līdzenumi rotājas ar mežiem, pļavām un tīrumiem.

2020. gada jaunumi

Rūķu mežā atjaunotas guļbaļķu mājiņas, savukārt Čiekures pilsētā krāsainajām, tematiskajām ēkām pievienojušies divi jauni kvartāli – Pinēju un Dziednieku. Nu var izlodāt 40 koka namiņus. Vēl tikai jāuzbūvē Rūķu pils un vecpilsēta, lai plašā Rūķu saime svinīgi varētu atklāt savu pilsētu.

Siltā ziema pavadīta nerimstošos darbos, un ir atjaunota garākā laipa pār Tērvetes upi – Gulbju tilts, kas savieno Rakstnieces krastu, kur savulaik mīlēja pastaigāties rakstniece Anna Brigadere, un Gulbju krastu, no kura ceļš ved uz LVM Tērvetes ūdenskrātuvi.

Pērn LVM dabas parka Tērvetē jaunajā tematiskajā daļā “Kurbada zeme” tika atklāts velo parks – teju 3 km garumā mežā izbūvēta un labiekārtota velosipēdu piedzīvojuma taka, kurā izmantotas reljefa priekšrocības, izveidoti līkumi, pagriezieni, daudzveidīgi pacēlumi – trampļiņi, virāžas, laipas un tilti, izmantojot dabai draudzīgo materiālu – koku. Velo trasē izvietoti desmit izglītojoši stendi, kas atspoguļo informāciju par meža dzīvi, tā kopšanu un attīstību. Tāpēc ir vērts mašīnā ielikt velosipēdus un skrejriteņus.

Pavasārī līdās Tērvetes velo parkam atklāti divi jauni objekti – “Tērvetes Tarzāns” ar kokos izveidotām astoņām trasēm, kurās ir vairāk nekā 100 dažādu šķēršļu. Trases izvietotas 1 līdz 10 m augstumā virs zemes, un augstāk par zemi var pakāpties dažāda tramīguma līmeņa un auguma jauži.

Līdās Tarzāna parkam izveidots “Tērvetes Tīklu parks”, te trases izveidotas kokos aptuveni sešu metru augstumā. Kad cilvēks iemanījies pieturoties staigāt pa virvēm, var mēģināt arī tādas nebijušas atrakcijas kā divu līmeņu labirintu, batutus, bumbu laukumus, tīklu torni un namiņus kokos augstu virs zemes.

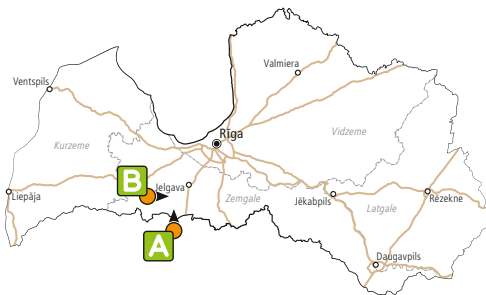
Noderīgi!

Atklāj piedzīvojumus un jaunas satikšanās
Latvijas valsts mežu dabas parkā Tērvetē!

Pie dabas muižas parkā

Vilces pagasts, Jelgavas novads

Noderīgi!

Vairāk par atpūtas iespējām
dabā: LVM GEO

Latvijas valsts mežu

Zaķu pļava

56°25'08.4"N 23°32'18.6"E

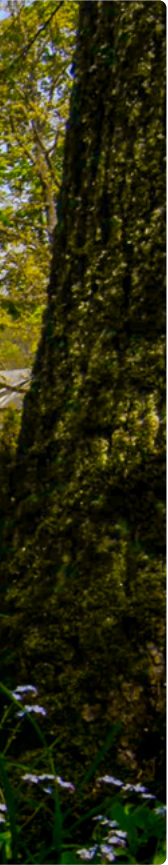
un

Zaļenieku dabas parks

56°32'02.1"N 23°31'12.2"E

Auglīgo Zemgales līdzenumu gleznainākajās ainavās apdzīvotas vietas veidotas jau sen, jo upes pirms tūkstošiem gadu bija dziļākas, tur, kur tagad tek sīkas tērcītes, agrāk peldēja senie burinieki un nebija iemesla ūdensceļu krastos neapmesties uz dzīvi. Tāpēc Tērvetes upes krastos ir Tērvetes pilskalns – tur, kur savienojas Vilces un Rukūzes upes, atrodas arī seno zemgaļu nocietinājums. Bieži vien tur, kur pirms tūkstoš gadiem bija pilskalni, vēlāk apmetās vācu augstmaņi un būvēja savas pilis un muižas.

Tagad citi laiki – muižās ierīkotas skolas vai viesu nami, bet parku koki izauguši tik milzīgi, ka grūti vairs saskatīt sākotnējo plānojumu. Vairākos muižu parkos LVM izveidojusi atpūtas vietas, lai vietējiem iedzīvotājiem un viesiem būtu kur atpūsties.

A Zaķu pļava Vilcē

Vilcei cauri brauks tie, kuri uz dabas parku Tērvetē dodas no Elejas puses. Noteikti iegriezieties ciemā un apskatiet ne vien Vilces muižu, kur barona Hāna medību pilī tagad ir skola, vēstures ekspozīcija un pagasta nams, bet arī lielo parku, kas ir glīti sakopts, ar norādēm uz Mīlestības kalniņu, Lielmātes avotiņu, Vella gravu, Vilces pilskalnu, Zaķu pļavu un devona laika smilšakmens atsegumu Nāriņu klinči, ar informācijas stendiem par apkārtnes vēsturi un dabas vērtībām, ar kāpnēm, lai vieglāk uzkāpt stāvākajās vietās un skatu platformām. Vilces dabas parks ir iekļauts *Natura 2000*, koku paēnā patvērušās daudzas retas sugas.

Zaķu pļava savu nosaukumu ieguvusi no divmetrīgas koka zaķa skulptūras, kas pļavā parādījās pirms gadiem desmit un par spīti naivajam veidolam, bija ļoti iemīļots. 2019. gadā Zaķu pļava sagaidīja jaunu ozolkoka zaķi. “Gandrīz divus metrus lielais zaķis nolikts iepriekšējās skulptūras vietā un pārliecinoši vēsta par sevi kā saimnieku šajā atpūtas vietā! Sakārtoto un labiekārtoto apkārtni novērtē vietējie iedzīvotāji un viesi, kuri šeit ierodas, lai baudītu dabu, izzinātu mežu, sportotu, ieturētu maltīti un atpūstos pie galdiņiem, ugunsкура vietām un patvertos no lietus zem nojumēm,” stāsta LVM Zemgales reģiona mežkopības vadītājs Sandris Upenieks.

B Zaļenieku muižas parks

Zaļenieku muiža ir bijusi Kurzemes hercoga Ernesta Johana Bīrona medību pils, kas būvēta pēc Frančesko Bartolomeo Rastrelli projekta. Tā kā ēkā vienmēr saimniekojuši cilvēki, kas ar pietāti izturējās pret vēsturi, tad mājas interjerā ir saglabāties daudz arhitektoniski nozīmīgu oriģinālelementu, kas citās Latvijas muižās ir retums. Pašlaik te mājvietu radusi Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola.

Otrpus dīķim sākas ainavisks un laiku lokos nepārveidots muižas parks, no kura pa senu liepu aleju kā pa zaķu koridoru var nonākt LVM ierīkotā atpūtas vietā ar galdiņiem, soliņiem, ugunsкура vietu, labierīcībām un informācijas stendu. Šajā teritorijā izveidots Zaļenieku dabas parks.

- Ja vēlies plašajā un labiekārtotajā Zaķu pļavā rīkot pasākumu, sazinies ar LVM Zemgales reģiona mežkopības vadītāju Sandi Upenieku, s.upenieks@lvm.lv
- Ekskursiju pa Vilces muižu un apkārtni piesakiet laikus, zvanot uz tūrisma informācijas tālruni 26351169.

Meži, meži, tumšie meži – ļaujiet man vēl padomāt

Kaupēns droši vien ir vispopulārākais noziedznieks Latvijas vēsturē. Par viņu sacerēta saldsērīga dziesma, uzņemta pusdokumentāla filma un divdesmit gadus pēc pirmizrādes šogad atjaunots Māras Zālītes un Jāņa Lūsēna mūzikls “Kaupēn, mans mīļais”. Braucot uz Tērveti, iesaku izvēlēties maršrutu no Jelgavas cauri Zaļeniekiem, tad dodoties cauri Jelgavas nomaļi, iztēloties netālu no Ģintermuižas – Poģu laukos – uzauguša puisēna dzīves gājumu. Ansis piedzima trūcīgā ģimenē un 1895. gadā kristīts Zaļenieku baznīcā.

Ir vērts aiz Zaļeniekiem nogriezties pa labi un aizbraukt uz skaisto baznīcu, tās smaile un jaunais jumts spīd pa gabalu. Te uzņemtas vairākas epizodes no TV seriāla “Saplēstā krūze”. Šeit kristīta arī Aspazija (īstajā vārdā Elza Rozenberga), kas pirms divdesmit gadiem dzimusi netāļajās “Daukšās”. Viņa apraksta citu apkārtnē slavenu laupītāju Kristapu Tilmani. Tas bijis apkārtnes zagļu vadonis, pats īpaši specializējies zirgu zagšanā. Neviens nav uzdrošinājies par viņu sūdzēties, jo tad, kad iznāca no cietuma, Tilmanis atriebies, apzogot un nodedzinot mājas. Baumoja, ka viņš arī esot slepkavojis cilvēkus, bet pierādīts tas nebija. Reiz, kad Elza bija maza, arī viņu mājās ielauzies Tilmanis, bet tā kā atpazinis bērniņas draudzeni, Aspazijas māti, tad solījis, ka viņai ne matiņš no galvas nenokritīsot, kamēr Tilmanis būšot dzīvs. Viesturs Rudzītis, kas pētījis Aspazijas dzimtu, izsaka minējumu, ka organizētajai noziedzībai šajā apvidū varētu būt seni, arhetipiski pamati.

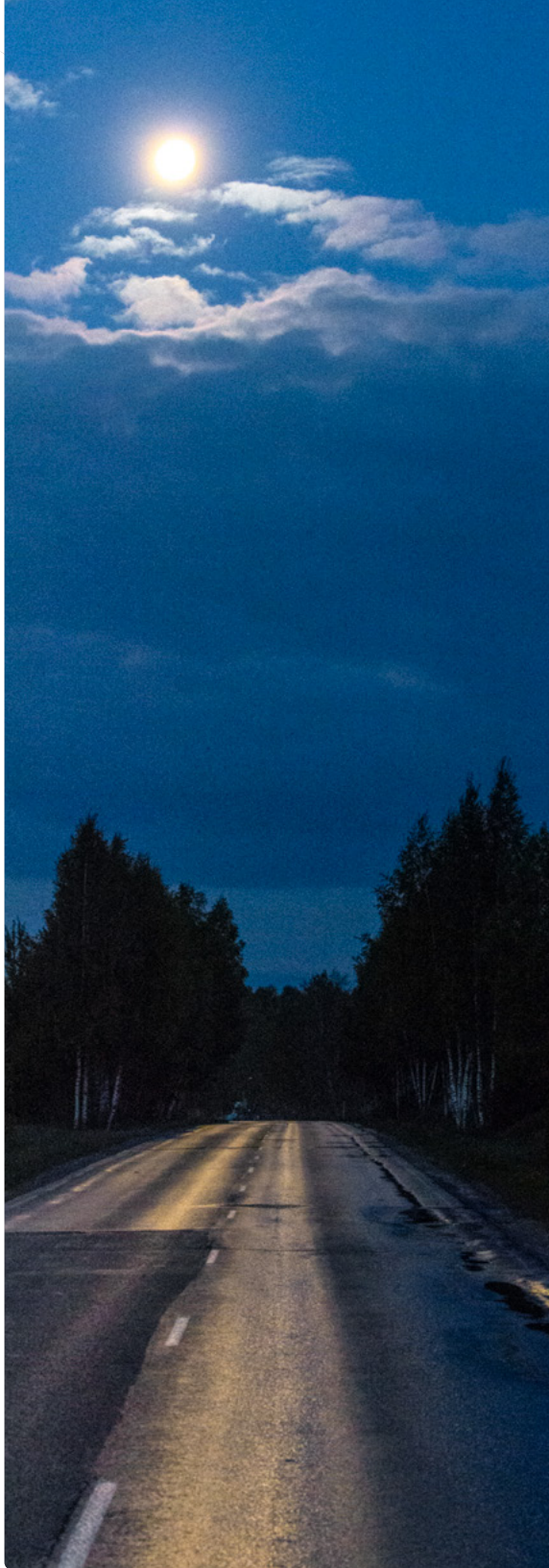
Pirmā Pasaules kara laikā Ansi iesauca armijā un, iespējams, tieši tur viņš iepazīna prieku nogalināt. Pēc dezertēšanas pievilcīgais jauneklis sāka laupīt. Ansim patika meitas un uzdzīve – tādiem priekiem naudas nekad nav gana. Zemgales auglīgie lauki deva lielas ražas, un zemnieki bija turīgāki nekā citos novados, tāpēc itin bieži zagļiem trāpījās varens guvums.

Tērvetē Rūķu māmiņa zināja stāstīt par to, cik ļoti vietējie cilvēki baidījušies no Kaupēna. Viņas vecāki gribējuši 20. gados celt sev māju, meklējuši visādas peļņas iespējas. Tāpēc brauca uz Lietuvu pēc lētiem sivēniem, pa nakti tos veda uz Jelgavas tirgu un vakarā ar naudu azotē brauca mājās. Cita ceļa nebija – tikai tas, kas ved cauri Mežavotu mežam, kur Melnupīte izgrauzusi dziļu gravu. Bet tā bija viena no Kaupēna iemīļotākajām laupīšanas vietām, jo te zirgi lēnām vilka vezumu kalnā un upuri nevarēja aizbēgt. Tad nu cilvēki tur bailīgi pātagojuši zirdziņu un lūguši Dievu, kaut viņus neapturētu laupītājs, kurš ne tikai atņēma pēdējo sviesta cibiņu un zīda lakatiņu, bet pēc tam arī nogalināja.

Kaupēna grava atrodas uz Jelgavas un Tērvetes novada robežas tur, kur norāde “Tērvetes ūdenskrātuve 1,6 km”. Nogriežoties pa šo ceļu, pārsimts metru tālāk ceļa malā izveidota atpūtas vieta ar informācijas stendu, kur aprakstītas ne tikai Kaupēna gaitas, bet arī apkārtnes mežu dabas vērtības. Mūsdienās pavisam droši var doties dziļāk mežā, kur rudenos ir iecienītas sēņu vietas, var priecāties par upītes čalošanu un apbrīnot retas sūnas un augus. Tagad laupītāji vairs nesiro pa mežiem, bet pārcēlušies uz tīmekļa biezokņiem.

Mājupceļā nobrauc pa Garozas ielu garām vecā Jelgavas cietuma vietai, tur Kaupēns rakstīja saldsērīgus dzejoļus un memuārus, līdz 1927. gadā viņu 32 gadu vecumā par 30 laupīšanām un 19 cilvēku nogalināšanu pakāra Svētes pagasta Vircavas meža masīva Ērmiķu priedēs. Par Ansi vēl ilgi ļaudis nerimās runāt, jo to laiku dzeltenā prese Kaupēnu bija pacēlusi mītiska varoņa godā, aprakstīja visos sīkumos gan noziegumus, gan tiesas prāvu, lai uz sensācijām kārie lasītāji pirktu avīzes.

Peldēt

Jānis Lūsēns,

komponists

Jānis Lūsēns ir viens no Latvijas mūsdienu mūzikas pamatlicējiem un balstiem. Vesela paaudze uzaugusi ar viņa mūziku – pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados grupas “Zodiaks” plate “Disco Alliance” ar Jāņa Lūsēna elektronisko mūziku sasniedza pārdesmit miljonu lielu tirāžu. Tad sekoja neaizmirstamās Atmosferas laika dziesmas, vairāki mūzikli, operas, dziesmu cikli, simfonija. Ikvienam ir iespēja abonēt Jāņa Lūsēna radio viņa mājaslapā un, ejot dabā, uzlikt ausiņas un klausīties viņa jaunāko mūziku. Satriecoši skaistu un meditatīvu, tādu dabisku un dzidru.

skaņu jūrā

Man ir sajūta, ka jūs mēģināt vest klausītājus uz mieru un dabu caur mūziku. Vai tā ir?

Jā, es vedu uz mieru caur mūziku, bet vai caur dabu? Kas to lai zina, kur cilvēks rod mieru? Varbūt autobusa pieturā pilsētas dunā? Varbūt tepat mežā, varbūt tālajā Indijā? Šie nelielie, aptuveni 10 minūšu garie skaņdarbi pašlaik mani ļoti saista, viss, kas pa šiem gadiem ir bijis – vairs neplānoju klausītājus pārsteigt ar lieldarbiem. Šāda uz nošu lapām nepierakstīta mūzika ir mans hobijs un identificēšanās vingrinājums, kur pilnībā saplūstu ar to, ko daru. Es vienkārši improvizēju ar instrumentiem. Komponēt mūziku ir pilnīgi kas cits: tas ir konstruktīvs darbs kā arhitektam, tikai skaņu pasaulē. Improvizācijas brīdī es piepildu konkrēto laiku ar skaņām un mēģinu nedomājot peldēt skaņu jūrā. Man tā ir pašārstēšanās. Labi, varbūt ne pašārstēšanās, bet veids, kā es nomierinos un savācos. Tā nav ne dziedināšana, ne kāds īpašs filozofisks ceļš. Protams, varētu sadzejot nezin ko, lai atvērtu butiku un tirgotu biļetes uz nepiepildāmiem brīnumiem. Esmu pragmatisks cilvēks, pasakas nestāstu – muzicēju un dalos ar klausītājiem.

Pagājušajā gadā Mazmežotnes muižā notika skaistu koncertu sērija, kur ar saimnieces Ivetas Burkānes palīdzību izveidoju festivālu “Mūzika vakara mieram”. Tur bez manis spēlēja Latvijā zināmi mūziķi, kuriem arī šis ceļš ir tuvs. Mēs nolēmām visu apvienot jaukā performancē, kur cilvēki guļ, atlaidušies krēslos, un pilnīgā mierā bauda improvizācijas burvību ne kā priekšnesumu, bet kā kopības sajūtu skaņās un atmosfērā. Jā, zināmu drosmi tam vajadzēja. Ceru, ka arī šovasar kādā citā muižā notiks līdzīgi pasākumi.

Foto: Nils Vilnis

Man nepatīk spēlēt brīvā dabā – tā nav šīs mūzikas vieta. Esmu reiz dabā muzicējis, toreiz laimējās ar laiku un vietas akustiku. Mūzikas skaņas kustas, un tas prasmīgi jāņem palīgā, izmantojot telpas akustiku. Telpa ir kā kastīte, kurā vibrē enerģija, neaizskrienot pa malu malām vai pat kosmosā. Laukā mūzikai viss traucē: gan mainīgās vēja plūsmas, gan aukstums, cilvēku staigāšana, odi, lietūs – ir tūkstošiem faktoru, kas traucē dabā radīt pilnvērtīgu skaņu.

Komponēšana ir darbs. Ar gadiem radošo atklājumu kļūst aizvien mazāk. Bet, lai tie rastos, ir svarīgi atklāt ko jaunu sev, tagad tās ir jaunas skaņu un instrumentu kombinācijas. Uzskatu, ka komponēšanas ziņā Eiropas mūzika sevi ir izsmēlusi. Brīvos brīžos klausos Tuvo Austrumu mūziku, seno renesansi un pat vēl senāku mūziku. Bet neviens jau nezina, kā tas tolaik skanējis.

Mēs lepojamies, ka esam muzikāla tauta, bet cik ir ģimeņu, kas spēlē kopā? Tuvajos Austrumos teju katrā ģimenē kāds spēlē tāru vai sāzu – vectēvs spēlē, dēls piesit ritmu, un mazdēls arī ņem rokās mūzikas instrumentus. Bet pie mums šāda pārmantojamība ir aizvien retāk sastopama. Tam, ka cilvēki iet uz vietējo kultūras namu un ansambļi dzied dziesmas, nav nekāda sakara ar dzimtas muzicēšanu.

Kāpēc jāmuzicē ģimenē?

Bet kāpēc nevajag kopā muzicēt? Kāpēc tas atmiris? Ja ģimene spēlē kopā, tas ir kolosāli vienojošs aspekts. Ja cilvēki spēj saspēlēties, viņi labāk saprotas.

Mazmežotnē koncerta beigās izdalīju klausītājiem dažādus instrumentus un lūdzu lietot tos ar noteikumu, ka tu dzirdi, ko spēlē cilvēks blakus. Nevis dauzi, cik jaudas, bet klausies. Kāds uztvēra, cits ne. Biežāk publika sāka trokšņot kā mazi bērni. Esam zaudējuši spēju ieklausīties, identificēt skaņu un vadīt to. Mēs laikam vairs paši nevaldām pār sevi, ļaujamies karuselim, kas mūs griež. Bet prieks pārņēma tad, kad sapulcējušies tādi cilvēki, kas ieklausās, noķer kaifu un sāk ritmā muzicēt. Tajā brīdī izveidojas vārdiem neizstāstāms skaņu plūdums. Tās ir tādas brīnumainas lietas, ko nevar atkārtot vai iemācīties. To var paveikt tikai darot. Jā, mums jāatgūst spēja citam citu sadzirdēt un iekļauties kopējā plūduumā.

Vai daba jūs iedvesmo?

Nezinu, bet es sapņoju no Rīgas pārvākties uz mežu. Taču vislabāk komponēt es spēju Rīgā: nolaižu žalūzijas, lai nav kārdinājumu, un tad varu mierīgi nodoties darbam. Kad esmu laukos, pārņēma vēlme baudīt dabu, nevis komponēt. Man, noteikti tāpat kā daudziem, daba un atrašanās tajā ir sevis līdzsvarošana, iespēja mierīgi vērot visu apkārt esošo un notiekošo un nemanāmi saplūst ar to.

Tad pilsēta ir jūsu askētiskā celle?

Jebkuram garīgam darbam vajadzīga celle. Vai man vajadzīga pilsēta? Domāju, ka nav. Prognozēju, ka aizvien vairāk cilvēku dosies uz laukiem un veidos kopienas. Nauda? Cilvēkam patiesībā vajag tik maz. Es parasti laukos nedēļā nespēju iztērēt vairāk par 10 eiro. Atskaitot elektrību, laukos no malas citu neko nevajag. Produktus var nopirkt pie zemiņkiem, un tur ir citas cenas.

Jūs esat komponējis rokoperu "Kaupēn, mans mīļais". Tagad, pēc 20 gadiem, tā atdzimusi. Kurš uzvedums jums patika labāk?

Tagad Kaupēnā viss ir citādi, jo kopējā enerģija šim darbam ir cita. Mēs nepretendējam uz to, ka tas ir teātra uzvedums. Svarīgākā ir mūzika un mūziķu spēja muzicēt labā kvalitātē. Doma skolas mūzikla kursa jaunieši, ko vada Annija Putniņa, piedalās ar milzīgu entuziasmu. Bez viņiem nebūtu tādas jaudas un spriedzes. Man ļoti simpatizē Raimonds Celms Kaupēna lomā, jo likās, ka Mārtiņš Freimanis uz skatuves sevi sadedzina, tā viņam bija iespēja izpausties un, iespējams, izlikt uz āru savas iekšējās pretrunas. Bet – vai tas bija Kaupēns, nezinu. Man tuvāks Raimonds Celms, aktieris ar harizmu, kārtīgs divmetrīgs džeks, nedod Dievs tādu satikt tumsā! Tas ir koncertuzvedums un nevar pretendēt uz dramatiskas izrādes statusu. Tāpēc salīdzināt šo uzvedumu ar iestudējumu Liepājā ir grūti.

Kaupēna stāsts jau nav par noziedznieku, bet par cilvēku izvēli un to, kā mediji gan pirms simt gadiem, gan tagad ietekmē cilvēku dzīvi. Džeks atnācis no kara. Nav zināms, cik vēderos durkļus iedūris, nogalināt viņam nav problēma. Ar zemu izglītības līmeni, salasījies visādus lubu romānus. Un tad viņš iedomājās sevi kā šo literāro surogātu varoni un tā arī eksponējās tiesas sēdēs. Un sabiedrība reaģē: "Ā, nositis 19 cilvēkus, bērnus arī, tas nav labi, bet – kāds vīrietis!" Un mūsdienu sabiedrība ir tāda pati. Par to ir stāsts! Par sabiedrību, par mums, nevis par Kaupēnu.

SPRIEDZES FILMA

SAPŅU ĶĒRĀJS

VIŅŠ NOTVER TO,
PAR KO MĒS BAIDĀMIES DOMĀT

PRODUCENTS: LATVIJAS VALSTS MEŽI REŽISORS: MAMMADABA GALVENAJĀ LOMĀ: BRIEDIS LĪKRAGS
LOMĀS: VISI BRIEŽI SKAŅU INŽENIERIS: NAKTS ŠĀLTIS GAISMU OPERATORS: PILNMĒNESS TĒRPU MĀKSLINIECĒ: MAMMADABA

KATRU DIENU BEZ MAKSAS LATVIJAS VALSTS MEŽOS

WWW.MAMMADABA.LV

DABAS
STEREO